

การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

The Administration of Senior Scout Activities in Schools Under the Phichit
Secondary Educational Service Area Office

สมภพ วัดพาน¹, จารุวรรณ นาทัน²

Sompop Wadpan¹, Jaruwann Natun²

Corresponding Author E-mail: sompop7530@gmail.com

Received: 2025-09-30; Revised: 2025-11-10; Accepted: 2025-12-09

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานลูกเสือโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80–1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.984 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านลูกเสือ รองลงมาคือ ด้านการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านผู้กำกับลูกเสือ

คำสำคัญ: การบริหารกิจกรรมลูกเสือ, การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน

¹ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹ Student in Master of Education Degree Educational Administration, Pibulsongkram Rajabhat University

² อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

² Advisor, Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

Abstract

The purpose of this study was to examine the management of Senior Scout activities in schools under the Phichit Secondary Educational Service Area Office. A quantitative research approach was employed. The participants comprised 60 individuals, including one school administrator and one teacher responsible for Scout activities from each school, selected through purposive sampling. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire, which demonstrated an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.984. Data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation.

The results indicated that the overall management of Senior Scout activities in schools under the Phichit Secondary Educational Service Area Office was rated at the highest level. Among the dimensions assessed, the aspect of Scout activities obtained the highest mean score, followed by Scout mass activities, while the dimension with the lowest mean score was Scout leaders.

Keywords: Management of Scout Activities, Management of Senior Scout Activities in Schools

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา และมีความสุข ตลอดจนกำหนดจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ หลักสูตรได้กำหนดวิสัยทัศน์ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกทั้งเน้นการสร้างองค์ความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้ตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) มุ่งเสริมสร้างการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม โดยปลูกฝังศีลธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และสร้างจิตสำนึกแห่งการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งล้วนเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง คิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ วางแผนชีวิต และพัฒนาทักษะชีวิตควบคู่กับความรับผิดชอบต่อสังคม แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของพลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งพัฒนา “การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ การศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิต” และการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีความสุขภายใต้นโยบาย “เรียนดี มีความสุข” รวมทั้งแนวคิด “เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา (Anywhere Anytime)” ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม และมีความสุข โดยเฉพาะการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนและสร้างความมั่นคงของประเทศชาติตามแผนพัฒนาลูกเสือไทย (พ.ศ. 2567-2570) ที่มุ่งพัฒนางานลูกเสือเพื่อสร้างความมั่นคงของประเทศชาติ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. 2567)

กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี สอดคล้องกับพระราชบัญญัติลูกเสือ พ.ศ. 2551 มาตรา 8 ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดีที่มีความรับผิดชอบ และร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี ความเจริญก้าวหน้า และความมั่นคงของประเทศชาติ โดยกิจกรรมลูกเสือมุ่งเน้นการปลูกฝังระเบียบวินัย ความเสียสละ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการเรียนรู้การอยู่ร่วมกันภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้การจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ต้องเป็นไปตามข้อบังคับของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551)

สำหรับการดำเนินงานในระดับพื้นที่ จากรายงานผลการปฏิบัติงานและการประชุมทบทวนของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า การจัดกิจกรรมลูกเสือยังดำเนินไปอย่างไม่เป็นทิศทางเดียวกัน และไม่สอดคล้องตามแนวทางหลักสูตรที่กำหนด ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน

ปัญหาที่พบ ได้แก่ การขาดความรู้และทักษะของครูผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการและการนิเทศติดตามที่ยังไม่ทั่วถึง การขาดงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุน ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องที่ยังไม่เข้มแข็ง ส่งผลให้กิจกรรมลูกเสือบางแห่งมุ่งเน้นเพียงพิธีการ มากกว่าการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. 2567)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารกิจกรรมลูกเสือให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

การทบทวนวรรณกรรม

ด้านลูกเสือ

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน (2562) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบตามตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ลูกเสือมีระเบียบวินัย สนใจและสนุกสนานในการเป็นลูกเสือ เกิดความภาคภูมิใจ ตระหนักในคุณค่า มีความสุข เรียนรู้และมีทักษะด้านลูกเสือ สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของลูกเสือ โรงเรียน และสังคม รวมทั้งปฏิบัติความดีในชีวิตประจำวันและกิจกรรมตามหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ลูกเสือประพฤติตามคำปฏิญาณและกฎลูกเสือ ยึดคุณธรรม จริยธรรม และหลักศาสนา ช่วยเหลืองานบ้าน งานโรงเรียน และส่งเสริมความสามัคคีทั้งในและต่างประเทศ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ลูกเสือมีจิตอาสา ช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ประเทศชาติ และสังคมโลก ร่วมพัฒนาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แก้ไขปัญหา และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบัน ชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และสังคมโลก

อรรถพล สังขวาสี (2564) ศึกษาการบริหารงานกิจการลูกเสือ ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การบริหารด้านลูกเสือมุ่งเน้นการสร้างการบริหารด้านลูกเสือมุ่งสร้างระเบียบวินัย ปลูกฝังคุณค่าการเป็นลูกเสือ เน้นการเรียนรู้ทักษะสัญลักษณ์ ยึดมั่นในกฎและคำปฏิญาณ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การช่วยเหลือผู้อื่น และการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ด้านลูกเสือ หมายถึง การพัฒนาผู้เรียนให้มีวินัย ความรับผิดชอบ และภาคภูมิใจในความเป็นลูกเสือ ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตร ยึดมั่นในกฎและคำปฏิญาณ ปลูกฝังจิตสาธารณะ ความสามัคคี การช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และร่วมธำรงสถาบันหลักของชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม

ด้านผู้บริหาร

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน (2562) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบตามตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้บริหารพัฒนาตนเองด้านลูกเสือ มีอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ในการดำเนินงานให้ความสนใจ เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิและทักษะด้านลูกเสือ รวมทั้งพัฒนาการลูกเสืออย่างต่อเนื่อง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้บริหารมีบทบาทในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนา นโยบาย และระบบบริหารจัดการ สนับสนุนบุคลากรผ่านกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และส่งเสริมการจัดมวลงกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมลูกเสือ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้บริหารมีบทบาทในการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน สนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ช่วยเหลือบุคคลและชุมชน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสถาบันหลักของชาติ

รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ศึกษาการบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ และคุณวุฒิเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และนโยบายด้านลูกเสือ รวมถึงนิเทศ ติดตาม และสร้างความร่วมมือกับชุมชนในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและพัฒนาสังคม

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ด้านผู้บริหาร หมายถึง การพัฒนาตนเองด้านกิจการลูกเสือให้มีวิสัยทัศน์ด้านลูกเสือ ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานผ่านระบบบริหารที่ชัดเจน พร้อมนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้างความร่วมมือกับชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และวัฒนธรรม

ด้านผู้กำกับลูกเสือ

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน (2562) กล่าวถึงองค์ประกอบตามตัวบ่งชี้ ดังนี้
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้กำกับลูกเสือพัฒนาตนเองให้มีอุดมการณ์และวิสัยทัศน์ด้านลูกเสือ เข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนคุณวุฒิ และทักษะ พัฒนาตนเองให้ก้าวหน้าในวิถีสานทางวิชาชีพลูกเสือ ผ่านการประชุม อบรม และสัมมนาในการพัฒนากิจการลูกเสือ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้กำกับลูกเสือมีบทบาทในการวางแผนและจัดกิจกรรมลูกเสือ จัดทำแผนการเรียนรู้ การฝึกอบรมตามวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ หรือหลักสูตร รวมถึงจัดกิจกรรมนอกสถานศึกษา นำทรัพยากรชุมชนมามีส่วนร่วม ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และประเมินผลเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดมวกิจกรรมลูกเสือ

ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้กำกับลูกเสื่อดำเนินงานด้านบริหารจัดการกองลูกเสือ ทั้งงานเอกสาร ธุรการ การเงินและบัญชี รวมถึงการจัดเก็บเงินค่าบำรุงลูกเสือตามระเบียบ มีบทบาทในการจัดตั้งและพัฒนาหมู่ กอง และกลุ่มผู้บังคับบัญชา จัดทำรายงานประชาสัมพันธ์กิจการลูกเสือ และบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานลูกเสือ

ชนาศิริ จันทน์น้ำด้วน (2563) ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ผู้กำกับลูกเสือ มีบทบาทสำคัญในการอบรมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสืออย่างเป็นระบบ จัดทำคู่มือ เอกสาร และใช้กระบวนการ PLC ในการพัฒนาและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า ด้านผู้กำกับลูกเสือ หมายถึง การพัฒนาตนเองให้มีอุดมการณ์ วิสัยทัศน์ และคุณวุฒิทางลูกเสือ ควบคู่กับการวางแผนและจัดกิจกรรมตามหลักสูตรและทรัพยากรชุมชน รวมทั้งการวิจัยและประเมินผลเพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรม ตลอดจนการบริหารจัดการกองลูกเสือทั้งด้านธุรการ การเงิน บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อยกระดับคุณภาพการดำเนินงานลูกเสืออย่างเป็นระบบ

ด้านการจัดมวกิจกรรมลูกเสือ

สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน (2562) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบตามตัวบ่งชี้ ดังนี้
ตัวบ่งชี้ที่ 1 การจัดกิจกรรมสัญลักษณ์ลูกเสือ เช่น การฝึกอบรมด้านระเบียบวินัย พิธีการลูกเสือ ตามหลักสูตร กิจกรรมเดินทางไกล และค่ายพักแรม เพื่อพัฒนาทักษะลูกเสือตามประเภทให้นำไปใช้ช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น รวมถึงการฝึกอบรมเพื่อรับเครื่องหมายวิชาพิเศษ

ตัวบ่งชี้ที่ 2 การจัดกิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือ เพื่อเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมทางศาสนา เปิดโอกาสให้ลูกเสือช่วยเหลือครอบครัว สถานศึกษา และผู้บังคับบัญชา มีส่วนร่วมในกิจกรรมเกี่ยวกับชาติ ศาสนา วัฒนธรรม พระมหากษัตริย์ และสร้างสัมพันธ์กับลูกเสือต่างประเทศ

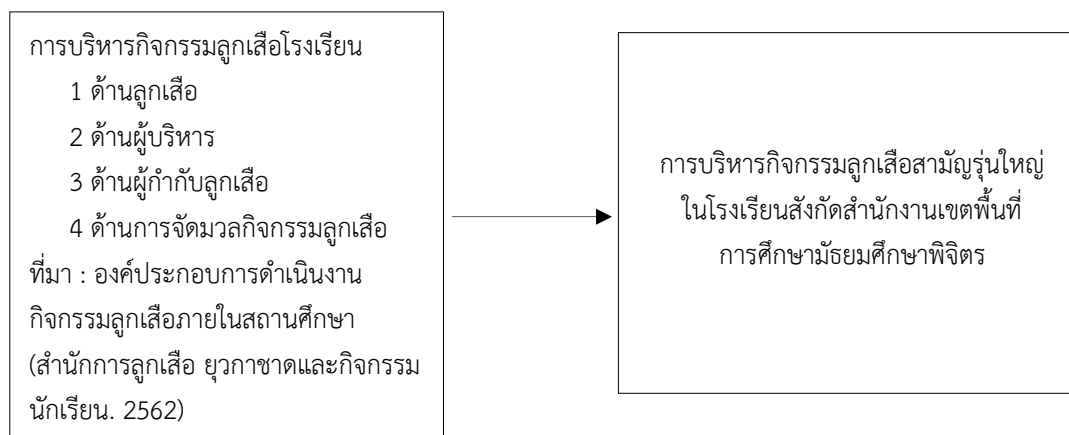
ตัวบ่งชี้ที่ 3 การจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายใจ บริการชุมชน พัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตลอดจนฝึกวิชาพิเศษเพื่อเตรียมศึกษาต่อในสถาบันทหารและตำรวจ

สายฟ้า หาสิสุข (2563) ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า การจัดมวกิจกรรมลูกเสือเป็นการประยุกต์วัตถุประสงค์ และหลักการของขบวนการลูกเสือ เพื่อพัฒนาเยาวชนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ และสร้างความสามัคคีเพื่อความมั่นคงของประเทศ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า ด้านการจัดมวกิจกรรมลูกเสือ หมายถึง กระบวนการจัดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ หลักการ และวิธีการของขบวนการลูกเสือ เพื่อพัฒนาเยาวชนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และคุณธรรม จริยธรรม พร้อมปลูกฝังความรับผิดชอบและจิตสาธารณะ ประกอบด้วยกิจกรรมสัญลักษณ์ลูกเสือ กิจกรรมตามคำปฏิญาณและกฎ และกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาสังคม มุ่งสร้างพลเมืองดีที่มีส่วนร่วมธำรงความสามัคคี ความสงบสุข และความมั่นคงของชาติ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุตร โดยมีกรอบแนวคิด ดังภาพ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research methodology) ในรูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Design) ในลักษณะแผนงานวิจัยการสำรวจเชิงพรรณนา (Descriptive)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา รวม 60 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยศึกษาตามกลุ่มประชากร กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานลูกเสือในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุตร จำนวนทั้งสิ้น 60 คน จากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา พิษณุตร มีวิธีการดำเนินการในการกำหนดกระบวนการสำรวจเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ลักษณะเป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านลูกเสือ 2) ด้านผู้บริหาร 3) ด้านผู้กำกับลูกเสือ 4) ด้านการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ โดยลักษณะข้อคำถาม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือและตรวจคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่
2. กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างแบบสอบถาม จำนวน 41 ข้อ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านลูกเสือ 11 ข้อ ด้านผู้บริหาร 9 ข้อ ด้านผู้กำกับลูกเสือ 10 ข้อ และด้านการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ 11 ข้อ
3. เสนอแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
5. วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับเนื้อหา (IOC) ได้ค่า 0.8–1.0 แบบสอบถามมีความตรงเชิงเนื้อหา

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มบุคคลที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับประชากรที่ศึกษาจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยจะต้องมีค่าความเชื่อมั่นไม่ต่ำกว่า 0.70 (บุญชม ศรีสะอาด. 2560: 77) พบค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.984

7. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจริงเพื่อวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษารุ่นนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เพื่อเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบงานลูกเสือ

2. จัดส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวน 30 แห่ง ผ่าน Google Form

3. จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 60 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืน จำนวน 60 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับ ก่อนนำไปวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้วิธีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิเคราะห์ปรากฏดัง ตาราง 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรรายด้าน

การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร	(N = 60)		แปลผล	ลำดับ
	(μ)	(σ)		
ด้านลูกเสือ	4.73	0.46	มากที่สุด	1
ด้านผู้บริหาร	4.53	0.51	มากที่สุด	3
ด้านผู้กำกับลูกเสือ	4.38	0.64	มาก	4
ด้านการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ	4.54	0.64	มากที่สุด	2
รวม	4.55	0.56	มากที่สุด	

จากตาราง 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตรในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.55$, $\sigma = 0.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านลูกเสือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.46$) รองลงมา คือ ด้านการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$, $\sigma = 0.64$) และด้านที่มีเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้กำกับลูกเสือ อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.64$)

อภิปรายผล

การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร พบว่า การบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนในภาพรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนได้ดำเนินงานตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดให้การจัดกิจกรรมลูกเสือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษา และเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนภาคบังคับ (สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. 2567) ซึ่งทุกโรงเรียนจึงมีระบบการวางแผน ดำเนินการ และประเมินผลกิจกรรมลูกเสืออย่างต่อเนื่องตามกรอบแนวนโยบายที่ชัดเจน โดยกิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ที่มุ่งหวังให้นักเรียนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา พร้อมเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หนูแย้ม, และนางลักษณ์ ใจฉลาด (2565) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 พบว่า สภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ได้ศึกษาการบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฟ้า หาสีสุข (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีรายละเอียดแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านลูกเสือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เสริมสร้างจิตสำนึกที่ดี ในหน้าที่ความเป็นพลเมืองดีของชาติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง การฝึกระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ และการบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ส่งผลให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนให้เป็นผู้มีความเสียสละ มีน้ำใจ และตระหนักถึงหน้าที่ความเป็นพลเมืองดีของชาติ โรงเรียนจึงให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยเฉพาะการเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดี เคารพต่อสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ได้ศึกษาการบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า ด้านลูกเสือ เน้นการส่งเสริมระเบียบวินัย การกระทำความดี สร้างจิตสำนึก ความเป็นพลเมืองดี กระทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเป็น พึ่งของลูกเสือ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุริยง เทียกมา, และธนาศักดิ์ ศิริบุญนนท์ (2567) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า ด้านลูกเสือ มีประสิทธิภาพ สร้างจิตสำนึกที่ดี เน้นความสามัคคี ความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ส่งเสริมมนุษยสัมพันธ์ระหว่างทุกคน ฝึกให้ผู้รู้จักเสียสละ โดย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฟ้า หาสีสุข (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านลูกเสือ มีสภาพที่พึงประสงค์ ปฏิบัติตามกฎหมาย คำปฏิญาณ เป็นพลเมืองดี มีทักษะสัญลักษณ์ มีระเบียบวินัย ช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ชาติบ้านเมือง สังคมโลก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

หากพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือให้ผู้เรียนประพฤติปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติตามหลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นเรื่องที่ยากและไม่ชัดเจน ในทันทีที่ต้องอาศัยเวลา ต้องมีการอบรมบ่มเพาะอย่างรอบคอบรวมถึงการมีแบบอย่างที่ดี ซึ่งแตกต่างจากกิจกรรมที่เน้น “การฝึกระเบียบวินัย” สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ส่งอัมพร (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า โรงเรียนควรส่งเสริมให้ลูกเสือประพฤติปฏิบัติโดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม ตามคำปฏิญาณ กฎของลูกเสือ และหลักคำสอนของศาสนา เพื่อวางรากฐานในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองดี ลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิ อิสระกุล (2565) ได้ศึกษา แนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้เป็นเลิศของผู้บริหารโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์จร) จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า กิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนทางด้านการจัดการเรียน

การสอน โรงเรียนควรส่งเสริมให้ลูกเสือมีระเบียบ วินัย มีคุณธรรม จริยธรรม และความตระหนักในคุณค่าของการเป็นลูกเสือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด (อำไพ โสคติ. 2559; อ้างถึงใน วุฒิ อีสระกุล. 2565)

2. ด้านผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง ให้มีคุณวุฒิทางด้านลูกเสือที่สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาตนเอง เพราะการอบรมช่วยเพิ่มความรู้ ความสามารถ และคุณวุฒิทางลูกเสือโดยตรง ทำให้สามารถนำไปพัฒนากิจกรรมลูกเสือของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังวางแผน กำหนดนโยบาย จัดทำแผนพัฒนาตนเองทางด้านลูกเสืออย่างเข้มแข็ง และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกิจกรรมลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ได้ศึกษาการบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า ด้านผู้บริหารกำหนดให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ นโยบาย แผนพัฒนาระบบบริหารจัดการกิจกรรมลูกเสือ เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อให้มีคุณวุฒิและเพิ่มทักษะทางลูกเสือ เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อการพัฒนากิจการลูกเสือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฟ้า หาสีสุข (2563) ได้ศึกษา ด้านผู้บริหาร ส่งเสริมสนับสนุน นิเทศติดตาม การจัดการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านผู้บริหาร พัฒนาตนเองให้มีวุฒิทางลูกเสือโดยการเข้ารับการอบรมเพื่อให้มีคุณวุฒิและเพิ่มทักษะลูกเสือ-เนตรนารี ไม่ต่ำกว่า W.B. มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพันธุ์ วรรณบุตร, และชลภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ (2568) ได้ศึกษา บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัว พบว่า ด้านผู้บริหาร มีการกำหนดแผนการจัดกิจกรรม พัฒนา และส่งเสริมให้มีคุณวุฒิทางด้านลูกเสือ จัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

หากพิจารณารายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้นำทรัพยากรของชุมชนมาพัฒนา กิจกรรมลูกเสือของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทรัพยากรของแต่ละชุมชน มีความพร้อมไม่เท่ากันทำให้บางโรงเรียนไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษา มุ่งเน้นส่งเสริมกิจกรรมที่ดำเนินการภายในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ได้ศึกษาการบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของชุมชนมาพัฒนา กิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา เพื่อช่วยให้กิจกรรมลูกเสือ มีความหลากหลาย เชื่อมโยงกับชีวิตจริงของผู้เรียน ทั้งยังสร้างความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฟ้า หาสีสุข (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ผู้บริหารสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนโดยการเข้าร่วมกิจกรรม ในชุมชนช่วยเหลือผู้อื่น ชุมชน ชาดิบ้านเมืองและสังคมโลก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ส่งอัมพร (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการนำทรัพยากรของชุมชนมาพัฒนา กิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด

3. ด้านผู้กำกับลูกเสือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้กำกับลูกเสือวางแผนและออกแบบการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้กำกับลูกเสือมีการวางแผน มีการออกแบบกิจกรรมตามหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่สำคัญโดยตรงของผู้กำกับลูกเสือทุกโรงเรียนต้องดำเนินการ อีกทั้งยังมีแนวทางที่ชัดเจนของหลักสูตรที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรม จึงทำให้สามารถปฏิบัติได้จริง และมีระบบการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ส่งอัมพร (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ด้านผู้กำกับลูกเสือ วางแผนการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ และฝึกอบรมลูกเสือตามวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และหลักสูตรทางลูกเสือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวิทย์ หอมวงษ์, และนงลักษณ์ ใจฉลาด (2565) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ด้านผู้กำกับลูกเสือมีการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และบุคลากรทางลูกเสือให้เพิ่มคุณวุฒิผ่าน การอบรมขั้นความรู้เบื้องต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศัลยา ศักดิ์ศรี, และคณะ (2561) ได้ศึกษาการบริหารกิจการลูกเสือ

สามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านผู้กำกับลูกเสือ ออกแบบกิจกรรมลูกเสือตามหลักสูตร บริหารกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตบางกะปิ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

หากพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้กำกับลูกเสือบริหารจัดการอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อและเทคโนโลยีสำหรับจัดกิจกรรมลูกเสือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการเป็นเรื่องที่ใช้ทรัพยากรสูง ทั้งงบประมาณ สถานที่ และเครื่องมือ ซึ่งบางโรงเรียนอาจมีข้อจำกัด ทำให้ผู้กำกับลูกเสือไม่สามารถดำเนินงานได้เต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ส่งอำพร (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า ผู้กำกับลูกเสือควรบริหารจัดการอาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมฝึกทักษะจริงตามหลักสูตรลูกเสือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หนูแย้ม, และนางลักษณ์ ใจฉลาด (2565) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 พบว่า สถานศึกษาสนับสนุนการใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีทันสมัยที่จำเป็นในกิจกรรมลูกเสือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด

4. ด้านการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดกิจกรรมประกอบพิธีทางลูกเสือตามวัตถุประสงค์ และวิธีการทางลูกเสือ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมประกอบพิธีทางลูกเสือ ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักที่ทุกโรงเรียนต้องดำเนินการเป็นประจำ มีขั้นตอนชัดเจน ปฏิบัติตามได้ง่าย สอดคล้องกับงานวิจัยของ รวี เต็มวนาวรรณ (2563) ได้ศึกษาการบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่า ด้านการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ มีการวางแผน ฝึกอบรมกิจกรรมลูกเสือตามวัตถุประสงค์ หลักการ วิธีการ และหลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฟ้า หาสีสุข (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ด้านการจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือ มีการฝึกอบรมให้ความรู้ทักษะในด้านการประกอบพิธีทางลูกเสือ-เนตรนารี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิษณุ หนูแย้ม, และนางลักษณ์ ใจฉลาด (2565) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมตามระเบียบข้อกำหนดการฝึกอบรม และแผนการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับระดับชั้นอย่างเหมาะสม การจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะลูกเสือ และกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

หากพิจารณารายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือฝึกอบรมและทดสอบลูกเสือเพื่อให้ได้รับเครื่องหมายตามหลักสูตรวิชาพิเศษ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การอบรมและการทดสอบเพื่อเข้ารับเครื่องหมายวิชาพิเศษต้องใช้ผู้กำกับลูกเสือที่มีความรู้เฉพาะด้าน ซึ่งอาจไม่เพียงพอในบางโรงเรียน อีกทั้งต้องใช้เวลา งบประมาณมากกว่ากิจกรรมทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถพล ส่งอำพร (2564) ได้ศึกษาการบริหารงานกิจการลูกเสือของศูนย์เครือข่ายคุณภาพ การศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่า การจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือควรมีการฝึกอบรม ทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายตามหลักสูตร และวิชาพิเศษ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะเฉพาะด้าน เห็นคุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมลูกเสือ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฟ้า หาสีสุข (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า การจัดมวลกกิจกรรมลูกเสือฝึกอบรม และทดสอบเพื่อรับเครื่องหมายตามหลักสูตรและวิชาพิเศษ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำสุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานบริหารกิจกรรมลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน ด้านลูกเสือ พบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ควรกำหนดแนวทางหรือรูปแบบกิจกรรมลูกเสือที่ช่วยปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี เพื่อให้โรงเรียนอื่นสามารถนำไปปรับใช้ได้

1.2 ผู้กำกับลูกเสือในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจารณาคัดสรรให้ความสำคัญกับด้านผู้กำกับลูกเสือ เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้กำกับลูกเสือควรบริหารจัดการอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้

วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือสื่อและเทคโนโลยีสำหรับจัดกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมการพัฒนากิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นจากผู้รับบริการในการบริหารกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

_____. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จักรพันธ์ วรณบุตร, และชลารณ สุวรรณสัมฤทธิ์. (2568). บทบาทของผู้บริหารต่อการจัดกิจกรรม ลูกเสือ-เนตรนารี ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นบุรี. **วารสาร มจร อุบล** **ปริทรรศน์**. 10(1): 842-854.

ชนาศิริ จันทร์น้ำด้วน. (2563). การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุง**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

รวี เต็มวันวรรณ. (2563). การบริหารงานลูกเสือกลุ่มโรงเรียนทับใต้สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา **ประจวบคีรีขันธ์ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วรวิทย์ หอมวงษ์, และนงลักษณ์ ใจฉลาด. (2565). สภาพและแนวทางการดำเนินงานลูกเสือวิสามัญของสถานศึกษาสังกัด อาชีวศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. **วารสารวิจัยวิชาการ**. 5(5): 51-64.

วิศัลยา ศักดิ์ศรี, และคณะ. (2561). การบริหารกิจการลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร. **วารสารรามคำแหง**. 3(1): 97-109.

วิชญ์ หนูแย้ม, และนงลักษณ์ ใจฉลาด. (2565). สภาพการดำเนินงานกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. **วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น**. 4(7): 183-196.

วุฒิ อิศระกุล. (2565) แนวทางการพัฒนากิจกรรมลูกเสือให้เป็นเลิศของผู้บริหารโรงเรียนวัดนครเนื่องเขต (ศรีโพธิ์ไตร) จังหวัด ฉะเชิงเทรา. **วารสารวิชาการธรรมทศวรรษ**. 22(3): 400-412.

สายฟ้า หาสีสุข. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.

สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจกรรมนักเรียน. (2562). **คู่มือการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจกรรมนักเรียน.

สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจกรรมนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2562). **เกณฑ์การประเมินคุณภาพ งานลูกเสือภายในสถานศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2568, จาก http://www.thaischool1.in.th/_files_school/57100949/data/57100949_1_20170714-085713.pdf.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร. (2567). **ข้อมูลสารสนเทศ สพม.พิจิตรประจำปี 2567**. สืบค้นเมื่อ 7 เมษายน 2568, จาก <https://sesaopc.go.th>.

สำนักงานลูกเสือแห่งชาติ. (2567). **แผนการพัฒนาลูกเสือไทย (พ.ศ. 2567-2570)**. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2568, จาก <https://scoutthailand.org/file-upload/pdf20240427222004-49352.pdf>.

- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2560). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุริยง เทียกมา, และธนาศักดิ์ ศิริปัญญนันท์. (2567). แนวทางการพัฒนาการบริหารการจัดกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ในสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายโรงเรียนที่ 6 อำเภอลำทะเมนชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. วารสารการบริหารการศึกษา มมร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด. 4(1): 83-95.
- อรรถพล ส่องอัมพร. (2564). การบริหารงานกิจการลูกเสือศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อำไพ โสตาดี (2559). บทบาทผู้บริหารกับการนำและการจัดการลูกเสือที่ดีในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.